

Sənət zirvəsinə yüksəlmiş səs

Bu gün gözəl səsə, özəl duyuma malik olan xanəndə, Xalq artisti Baba Mirzəyevin (Mahmudoğlunun) 66 yaşında dünyanı dəyişdiyi gündür. Opera səhnəmizin Məcnunu, Aşıq Qəribi, Kərəmi, Şah İsmayılı kimi yaddaşlarda özünə “abidə” ucaltmış sənətkar unudulmazlar sırasında yeri olanlardandır.

Baba Mahmudoğlunun ömrünün son 20 ilində bu sətirlərin müəllifi dövlət televiziya-sında çalışdığı üçün onunla studiyada tez-tez rastlaşıb, söhbətlərinə böyük maraqla qulaq asıb. Baba müəllim musiqidən, poeziyadan, xüsusilə də dahi Füzulidən danışanda elə dərin qatlara nüfuz edirdi ki, heyran qalmamaq olmurdu. Danışdıqca, sanki, vəcdə gəlirdi, çevrəsi anbaan böyüyürdü. Bir dəfəsində yaxın sırdaşı – Xalq artisti Səfa Qəhrəmanov qayıdıb bizə dedi: “O, elə gursulu, çağlar bulaqdır ki, tükənən deyil. Qopub gedə bilməsəniz, işiniz-gücünüz tökülüb qalacaq”.

Mərhum Əməkdar artist Süleyman Abdullayev onu belə səciyyələndirib: “Baba Mahmudoğlunun istedadına söz ola bilməzdi. O qədər savadlı idi ki, hardan deyirdin, ordan cavab verirdi. Dünya klassiklərini əz-

siqiyə sevgisi kəndin füsunkar təbiətindən başlayıb. Romantik aləmdə böyümək, bülbüllərin cəh-cəhindən zövq almaq və milli musiqi sədaları, ulu saz-söz sənəti, təbii ki, insanı cuşa gətirir. O da belə məqamlarda öz

bər bilirdi. İnanın ki, Füzulinin qəzəllərini elə gözəl təhlil edirdi ki, biz ona öz aramızda “Kəllə” deyirdik”.

Baba Mahmudoğlu 1940-cı il noyabrın 7-də Qazax rayonunun Muğanlı kəndində sadə bir ailədə dünyaya göz açıb. Uşaqlıqdan saza, sözə aludə olub. Arada səsinə zilə çəkib oxuyarmış. O, orta məktəbi əla qiymətlərlə başa vuraraq Bakıya gəlib. İncəsənətdən uzaq ixtisas üzrə ali təhsil alıb, amma musiqi istedadı onu tərk etməyib. Elə buna görə də tədricən ecazkar səsinin ardına düşüb, sənət aləminə gəlib.

Sumqayıtda eyni binada yaşadığım musiqişünas Səadət Təhmirazqızının xatirələri də maraqlıdır: “O, yeniyetmə çağlarından fəlsəfi düşüncələri, sənətə olan böyük məhəbbəti və bu məhəbbətə naminə zəhməti, fədakarlığı ilə yaşadıklarından seçilirmiş. Mu-

hisslərini avazla ifadə etməyə başlayıb. Bunu eşidən dost-tanışları deyiblər ki, ayə, nə yaxşı oxuyursan”.

Özü isə bu barədə belə demişdi: “Açıqlığı deyim ki, əvvəllər bu məni bir qədər təcəccübləndirdi. Sonralar hiss etdim ki, doğrudan da, içimdə bir oxumaq eşqi, həvəsi var. Odur ki, Bakıya gəlib sənaye institutuna daxil olsam da, xanəndəliyə meyil məni rahat buraxmadı. Beləliklə, mən təhsil aldığıım institutun özfəaliyyət ansamblında oxuyur, dinləyici kimi ustad xanəndə Seyid Şuşinskiyin dərslərinə gedirdim və hətta L.Şmidt adına zavodda işə düzəlmişdim. Orada da özfəaliyyət ansamblının solisti idim”.

İnstitutda mühəndislik öyrənən həvəskar gənc Asəf Zeynallı adına Musiqi Texnikumunun qeyri-rəsmi tələbəsi kimi orada muğamları öyrənib. Sənət yangısı Baba Mirzəyevi

hətta İncəsənət institutunu bitirməyə də sövq etmişdi. Bütün bu çalışmaları gənc Babaya çox şey vermiş və o, muğamlarımıza dərin-dən bələd olmuşdu.

İstedadlı xanəndə görkəmli bəstəkar, dirijor Səid Rüstəmovun rəhbərlik etdiyi xalq çalğı alətləri orkestri, Əhməd Bakıxanovun, Baba Salahovun, Əhsən Dadaşovun idarəsi ilə fəaliyyət göstərən xalq çalğı alətləri ansamblınının müşayiəti ilə oxuyub. O, düz 10 il Rəşid Behbudovla Mahnı Teatrının tərkibində xarici ölkələrin səhnələrində çıxış edib. Sonra isə “Dastan” folklor ansamblı yaradaraq, bu kollektivlə fəaliyyətini özünəməxsus şəkildə davam etdirib. “Dastan”la da bir çox xarici səfərlərə gedib və Azərbaycan musiqisinin gözəlliyini digər xalqların nümayəndələrinə möhtəşəm şəkildə çatdırıb.

Onun peşəkar səhnə taleyi isə Opera və Balet Teatrından başlayıb. Bir gün eşidir ki, Opera və Balet Teatrında “Gözəl səslər” müsabiqəsi keçirilir. O da gedib həmin müsabiqədə iştirak edir. Maestro Niyazinin rəhbərliyi ilə keçirilən həmin müsabiqədə iştirak edərək, 153 nəfər arasında birinciliyi qazanır və böyük sənət məbədinə solist qəbul olunur. Sonra “Leyli və Məcnun”da baş rolu oynayır.

Baba Məcnun obrazının mətnini, Füzuli yaradıcılığını dərin-dən dərk etsin deyə, ədəbiyyatşünas alimlərdən Həmid Araslı və Əli Fəhmi ilə görüşür. Bu böyük alimlər, xeyrixah insanlar ona kömək edirlər.

Gənc xanəndə Opera Teatrının müşayiətçi tarzəni, böyük muğam bilicisi Bəhram Mansurovla məşqlərdə onun çalğısı, tövsiyə və tapşırıqları vasitəsi ilə çox şeyi əxz edir. Üstəlik, Məcnun obrazının ruhi aləmini mənimsəmək və tamaşaçıya çatdırmaq üçün o, 6 ay ruhi xəstəxanaya gedir, orada müalicə alanların davranış tərzini öyrənməyə çalışır. Nəhayət, Baba əsl Məcnun kimi səhnəyə çıxır, tamaşa zamanı obrazı necə ifa edirsə, izləyənlər elə bilir ki, o, həqiqətən də dəli olub. Beləcə, tərəf-müqabili Nizakət Məmmədova (Leyli) ilə oynadığı tamaşa böyük uğur qazanır.

Gözəl sənətkar təkcə operada oynadığı rolları deyil, yaddaşlarda aşığı, bəstəkar, xalq mahnılarını, muğamları öz tərzində, öz üslubunda ecazkar səslə təqdim edirdi. O, ifa zamanı özündən asılı olmayaq, təbii şəkildə obraza girir, mahnını hərəkətlərində, üz cizgilərində, bütün varlığında yaşayır, səhnə jəstləri ilə tamaşaçıyı ovsunlayırdı.

Baba Mahmudoğlu 2005-ci ildə Opera və Balet Teatrından təqaüdə çıxıb. Sonra insult keçirib. Həkimlər ona rayonda – təbiətin qoynunda yaşamağı məsləhət görüblər. Bir neçə ay Şamaxı rayonunun Çuxuryurd kəndində yaşamağı olub. 2006-cı il dekabrın 6-da, 66 yaşında vəfat edib. Sənəti və xatirəsi isə yaddaşlarda ölməzlik qazanıb.

*Ə.DOSTƏLİ
XQ*